

22. Wielkanocny Festiwal Ludwiga van Beethovena

22nd Ludwig van Beethoven Easter Festival

Honorowy Patronat Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy

Honorary Patronage of Andrzej Duda, the President of the Republic of Poland

Środa, 21 marca

19.30

Wednesday, 21 March

7:30 pm

Filharmonia Narodowa

Sala Koncertowa

Warsaw Philharmonic

Concert Hall

ul. Sienkiewicza 10

Organizacja / Organisation:

Wielkanocny Festiwal Ludwiga van Beethovena
Ludwig van Beethoven Easter Festival
Stowarzyszenie im. Ludwiga van Beethovena
Ludwig van Beethoven Association

Elżbieta Penderecka
Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny
President, General Director
Andrzej Giza, Dyrektor / Executive Manager

Współorganizacja / Co-organisers:
Filharmonia Narodowa w Warszawie
Warsaw Philharmonic

Teatr Wielki – Opera Narodowa
Teatr Wielki – Polish National Opera

Zamek Królewski w Warszawie
Royal Castle in Warsaw

Festiwal jest dofinansowany ze środków
Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.
The festival is co-financed by the funds from
the Ministry of Culture and National Heritage.

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

Sinfonia Varsovia

Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia w
Katowicach
Polish National Radio Symphony Orchestra in Katowice

Orkiestra Filharmonii Poznańskiej
Orchestra of Poznań Philharmonic

Wrocławska Orkiestra Barokowa
Wrocław Baroque Orchestra

Orkiestra Kameralna Polskiego Radia AMADEUS
AMADEUS Chamber Orchestra of Polish Radio

Santander Orchestra

Zachęta – Narodowa Galeria Sztuki
Zachęta – National Gallery of Art

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina
The Fryderyk Chopin University of Music

Współpraca / Collaboration:

Urząd Miasta Krakowa
The Municipality of Krakow

Uniwersytet Jagielloński
Jagiellonian University

Biblioteka Jagiellońska
Jagiellonian Library

Akademia Muzyczna w Krakowie
The Music Academy in Kraków

Muzeum Narodowe w Krakowie
National Museum in Krakow

Festiwal jest realizowany dzięki wsparciu finansowemu
Miasta Stołecznego Warszawy.
The Festival is produced thanks to the financial support
of the Capital City of Warsaw.

MIASTO
STOŁECZNE
WARSZAWA

22

WIELKANOCNY

FESTIWAL
LUDWIGA VAN
BEETHOVENA

WARSZAWA 16-30 MARCA 2018

www.beethoven.org.pl

Henryk Mikołaj Górecki (1933-2010)

II Symfonia „Kopernikowska”

na sopran i baryton solo, chór mieszany i orkiestrę op. 31

Symphony No. 2 “Copernican”

for Soprano, Baritone, Mixed Choir and Orchestra, Op. 31

1. Marcatissimo – con massima passione – con massima espressione –
con grande tensione – ma ben tenuto
2. Lento. Sostenuto – contemplativo

Iwona Hossa – sopran / soprano

Mariusz Godlewski – baryton / baritone

Chór Filharmonii Narodowej / Warsaw Philharmonic Choir

Bartosz Michałowski – przygotowanie chóru / choirmaster

Sinfonia Varsovia

Maciej Tworek – dyrygent / conductor

Przerwa / Intermission

MECENAS

Współorganizatorem koncertu jest Sinfonia Varsovia
The concert is co-organised by Sinfonia Varsovia

Krzysztof Penderecki

Polskie Requiem / Polish Requiem

(wersja lubelska / Lublin version)

1. Quid sum miser
2. Rex tremendae
3. Recordare Jesu pie
4. Lacrimosa
5. Sanctus
6. Chaconne
7. Agnus Dei
8. Święty Boże
9. Libera animas

Johanna Rusanen – sopran / soprano

Janina Baechle – mezzosopran / mezzo-soprano

Rafał Bartmiński – tenor

Nikolay Didenko – bas / bass

Chór Filharmonii Narodowej / Warsaw Philharmonic Choir

Bartosz Michałowski – przygotowanie chóru / choirmaster

Sinfonia Varsovia

Krzysztof Penderecki – dyrygent / conductor

Johanna Rusanen

Janina Bacchle

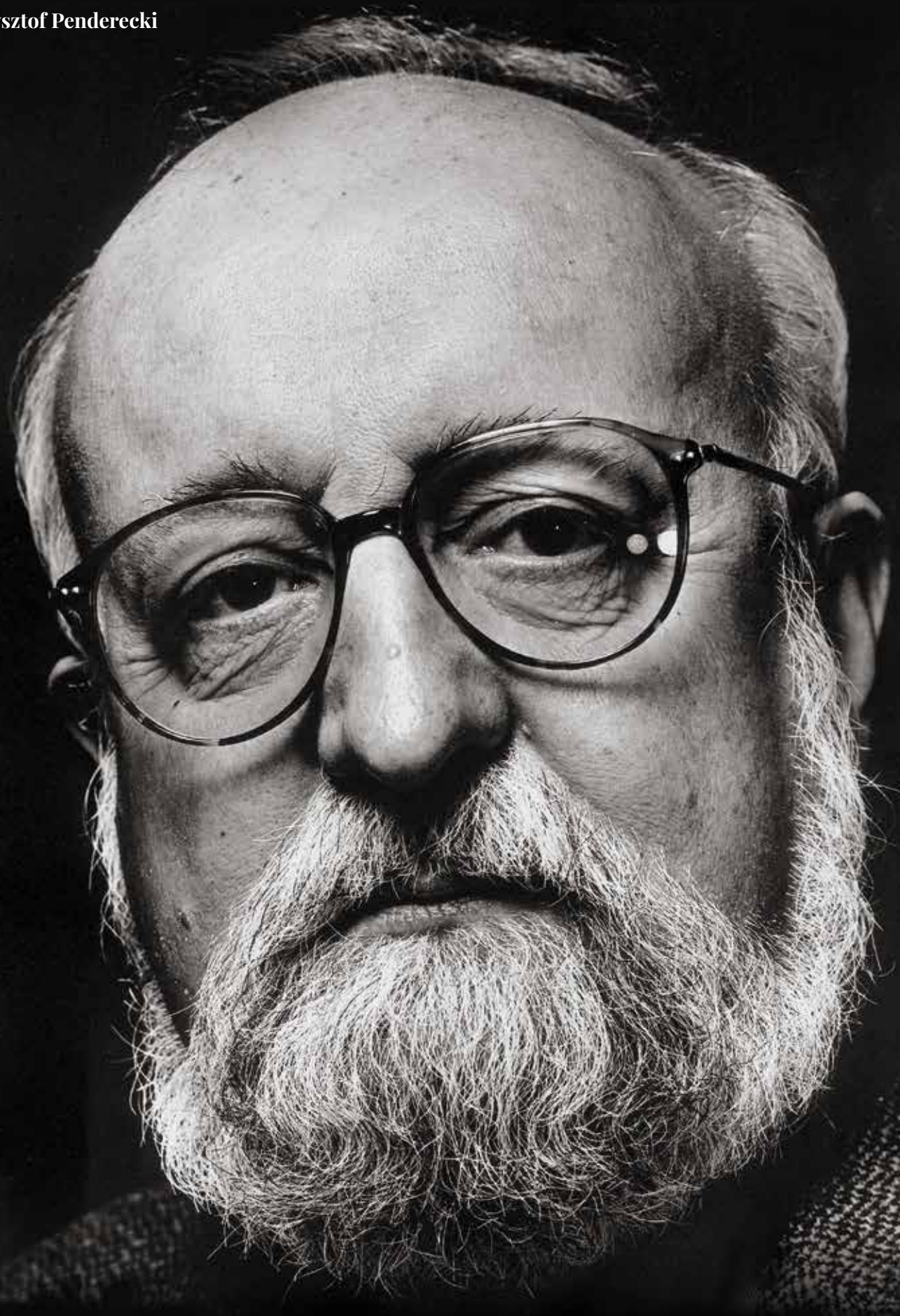

Rafał Bartmiński

Nikolay Didenko

Krzysztof Penderecki

Iwona Hossa

**Mariusz
Godlewski**

Maciej Tworek

Bartosz Michałowski

Chór Filharmonii Narodowej
Warsaw Philharmonic Choir

Sinfonia Varsovia

Henryk Mikołaj Górecki

II Symfonia „Kopernikowska” na sopran i baryton solo, chór mieszany i orkiestrę op. 31

Powstanie: IV–XII 1972; prawykonanie: Warszawa, 22 VI 1973; wydanie: Kraków 1973;

dedykacja: Fundacji Kościuszkowskiej.

II Symfonia „Kopernikowska” op. 31 na sopran, baryton, chór mieszany i orkiestrę skomponowana została przez Henryka Mikołaja Góreckiego w roku 1972 na zamówienie Fundacji Kościuszkowskiej w Nowym Jorku, z okazji 500. rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika, przypadającej na rok 1973. Jej prawykonanie odbyło się 22 czerwca 1973 roku w Warszawie, partie solowe wykonali Stefania Woytowicz i Andrzej Hiolski, Orkiestrą i Chórem Filharmonii Narodowej dyrygował Andrzej Markowski.

II Symfonia ma postać monumentalnego dyptyku, którego muzyka „ciosana” jest z dźwiękowych bloków, uporczywie i perswazyjnie powtarzanych, wrastających w pamięć słuchacza. O jej złożonej konstrukcji pisał Bohdan Pocię, że jest „zgoła pitagorejsko-kosmologicznej natury – zgodnie z przesłaniem i programem dzieła. Uwidacznia się to już w podziale *Symfonii* na dwie części, silnie z sobą skontrastowane. W pierwszej »dozowany« jest ze ścisłością wręcz matematyczną żywioł twardej męskiej energii kreatywnej [...]. W części drugiej organizowany jest żywioł ekstatyczno-hymnicznego śpiewu”.

Część pierwsza – *Marcatissimo – con massima passione – con massima espressione – con grande tensione – ma ben tenuto* – (zwróćmy uwagę na określenie ekspresji, poczynione przez kompozytora w partyturze, intencjonalnie krańcowej i maksymalnie stężonej) przynosi muzyczny obraz mechanizmu wszechświata. Kompozytor wykorzystał tu wersety biblijnych psalmów (145, 6 i 135) ukazujące Stwórcę porządku nieba i ziemi, dnia i nocy.

Część druga – *Lento. Sostenuto – contemplativo* – jest dla kontrastu próbą rozważań nad doskonałością uniwersum. Górecki zamieścił tu jednozdaniową sentencję z I Księgi *De revolutionibus orbium coelestium* Kopernika, o symbolicznym, metafizyczno-kosmologicznym przesłaniu. Jakże wymownym przykładem takiej symboliki staje się moment w muzyce tej części, w którym na słowach *I Bóg stworzył światła wielkie* po strukturze pentatonicznej, wyzbytej ciężarów tonalnych, pojawia się czysty akord As-dur; pamięć Góreckiego przywołała symbol światła w muzyce. W zakończeniu dzieła kompozytor wplótł w muzykę czterogłosowy chorał *Laude digna parole* z antyfonarza bożogrobców z Miechowa, pochodzący z drugiej połowy XV-wieku, oparty na skali doryckiej.

II Symfonia „Kopernikowska” wpisała się w fazę twórczości H.M. Góreckiego określoną przez jednego z badaczy muzyki kompozytora Krzysztofa Drobę mianem „redukcyjnej”. Ograniczając środki kompozytorskie do tych najbardziej podstawowych, a zarazem spolaryzowanych, Górecki osiągnął najwyższy poziom muzycznego wyrazu. Uczynił to, jak pisze Droba, z otwarciem się „na tajemnicę sacrum, cechujące hominem religiosum”.

Jak pisał Henryk Mikołaj Górecki w liście do uczestników konkursu kompozytorskiego: „Od dawna męczy mnie problem: co to jest muzyka? Mogę powtórzyć za Leszkiem Kołakowskim, że muzyka to »gość z innego świata«”.

Małgorzata Janicka-Słysz

Henryk Mikołaj Górecki

Symphony No. 2 “Copernican” for Soprano, Baritone, Mixed Choir and Orchestra, Op. 31

Completed: April – December 1972; world premiere: Warsaw, 22 June 1973; publication: Kraków 1973; dedicated to: Kościuszko Foundation.

Henryk Mikołaj Górecki composed *Symphony No. 2 “Copernican”* for Soprano, Baritone, Mixed Choir and Orchestra, Op. 31 in 1972 to a commission from New York’s Kościuszko Foundation to commemorate the 500th anniversary of the birth of Nicolas Copernicus (Mikołaj Kopernik), which fell in 1973. It premiered on 22 June 1973 in Warsaw, with the solo parts performed by Stefania Woytowicz and Andrzej Hiolski, accompanied by the Warsaw Philharmonic Orchestra and Choir conducted by Andrzej Markowski.

Formally, *Symphony No. 2* is a monumental diptych, whose music is “hewn” from sound blocks, repeated persistently and persuasively, and settling in the memory of the listener. This is how its complex construction was described by Bohdan Pociąg: “[it is] of a downright Pythagorean and cosmological nature, in line with the message and programme of the work. It is visible already in the division of the Symphony into two stronger contrasting parts. The element of the hard masculine creative energy is ‘dosed’ with purely mathematical precision (...) and organised in the second is the element of the ecstatic hymnal song”.

The first movement – *Marcatissimo – con massima passione – con massima espressione – con grande tensione – ma ben tenuto* – (note the designation of expression made by the composer in the score: intentionally extreme and compressed to the maximum) brings in the musical image of the mechanism of the universe. The composer makes use of verses of biblical psalms (145/146:6 and 135/136:7-9), portraying the Creator of the order of heaven and earth, of day and night.

By way of contrast, the second movement – *Lento. Sostenuto – contemplativo* – is in a way an attempt at reflecting upon the perfection of the universe. Górecki included into it a single sentence from Book I of Copernicus’s *De revolutionibus orbium coelestium*, imparting a symbolic metaphysical and cosmological message. How very telling an example of such symbolism is the moment when, to the words “And God made two great lights”, a pentatonic structure bereft of tonal gravities is followed by a pure A flat minor chord: Górecki’s memory recalls the symbol of light in music. Into the closing music of the piece, the composer intertwined the four-part chorale *Laude digna parole*, based on Dorian mode and taken from the antiphony of the Order of the Holy Sepulchre in Miechów, dating back to the second half of the 15th century.

Symphony No. 2 “Copernican” belongs to the phase of H.M. Górecki’s activity that Krzysztof Droba, a researcher of the composer’s music, defined as “reductionist”. Constraining the composing means to the most basic and at the same time, most polarised ones, Górecki here achieved the highest level of musical expression. He did so, to quote Droba, opening himself “to the mystery of the sacred, characteristic of the *homo religiosus*”.

Henryk Mikołaj Górecki wrote in his letter to participants of a composing competition: “I have long been anguished by the problem: what is music? I can follow in the footsteps of Leszek Kołakowski by saying that music is ‘a guest from another world’.”

Małgorzata Janicka-Słysz

Krzysztof Penderecki

Polskie Requiem – między mrokiem śmierci a światłem nadziei

Polskie Requiem powstawało w trudnych latach 1980-84. Dedykacje, którymi zostały opatrzone kolejne części utworu, przywołują przemilczaną przez lata prawdę o tragicznych doświadczeniach polskiej historii i wskazują na heroiczne świadectwa wiary w wartości najwyższe.

Dwie części utworu powstały w związku z wydarzeniami lat 1980-81.

Lament *Lacrimosa* został napisany na prośbę Lecha Wałęsy na uroczystość odsłonięcia pomnika Ofiar Grudnia 70, symbolizującego walkę robotników z komunistyczną władzą. Wykonanie utworu 16 grudnia 1980 roku w Gdańsku podczas uroczystości, która zgromadziła blisko 2 miliony ludzi, stało się manifestacją siły *Solidarności*.

Na wieść o śmierci Stefana Wyszyńskiego w maju roku następnego,

Penderecki skomponował modlitwę błagalną *Agnus Dei* na chór *a cappella*.

Wykonana ona została podczas uroczystości żałobnych Prymasa Tysiąclecia, którego nieugięta postawa w obronie wartości duchowych przeciwko władzy totalitarnej miała istotny wpływ na świadomość Polaków.

Po wprowadzeniu stanu wojennego w wyobraźni kompozytora krystalizował się zamiar stworzenia wielkiej formy kantatowo-oratoryjnej jako świadectwa pamięci tragicznych wydarzeń polskiej historii. Zgodnie z tradycją gatunku *requiem* Penderecki sięgnął do kolejnych tekstów liturgii mszy żałobnej.

Pierwszą część sekwencji *Dies irae* zadedykował Powstaniu Warszawskiemu – bohaterskiej i tragicznej walce o niepodległość, której pamięć była niszczona przez komunistów. Drugą – *Recordare Jesu pie* – poświęcił pamięci ofiary życia Ojca Kolbego w Auschwitz. Część *Libera me, Domine*, oparta na tekście responsorium i poprzedzająca finał *Polskiego Requiem*, przywoływała tragedię Katynia – zatajaną przez lata prawdę o dokonanych przez sowieckie władze mordzie na tysiącach polskich oficerów.

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości kompozytor włączył do *Polskiego Requiem* pochwalne *Sanctus*, które przesunęło punkt ciężkości utworu w stronę symbolicznej „sfery światła”. Wreszcie, skomponowana w roku 2005 po śmierci Papieża Polaka *Chaconne in memoria del Giovanni Paolo II* zamknęła ostatecznie całość *Polskiego Requiem*.

Dzieło można dookreślić jako oratorium dramatyczne. W centrum tego muzycznego teatru oratoryjnego stoi jednak nie Bóg, lecz człowiek rozdarty między nadzieją i zwątpieniem, wiarą i rozpaczą; człowiek, który poszukuje wartości uniwersalnych i stawia pytania o sens istnienia. Stąd tematem głównym dzieła jest postawa człowieka wobec śmierci.

Polskie Requiem rozgrywa się w czterech sferach symbolicznych znaczeń.

Pierwszą tworzy teatr grozy związany z wizją Sądu Ostatecznego; druga powstaje poprzez odniesienie do modlitewnych obrzędów wspólnoty wiernych, tworząc rodzaj teatru misteryjnego. Trzecia sfera związana jest z ekspresją uczuć i emocji człowieka przeżywającego swój indywidualny los; wreszcie czwarta, którą można nazwać „polską” – ukazuje związek Pendereckiego z jego „hic et nunc”, z zakorzenieniem kompozytora w sytuacji historycznej jego czasów.

Teatr grozy, dramatyczna wizja Apokalipsy, obecny jest w *Polskim Requiem* w trzech rozbudowanych, pełnych patosu obrazach: w *Dies irae* i *Ingemisco* z sekwencji oraz w centrum responsorium *Libera me, Domine*. Obrazy

te są w dużo większym stopniu symbolicznym przedstawieniem kręgu ciemności, strachu i zła niż tradycyjnym opisem Sądu Ostatecznego. Niektóre charakterystyczne wątki, związane z symboliką muzyczną, są jednak zachowane. W muzycznym teatrze grozy dominuje dramatyczna akcja. Sytuację strachu i niepewności podkreślają tam przyspieszone tempo, motoryczny ruch, ostre asymetryczne akcenty przy stałym pulsie i pełna kontrastów dynamika.

Kręgiem przeciwnym do teatru grozy jest sfera symbolicznych znaczeń związanych z modlitwą wspólnoty wiernych. Bowiem „człowiek” z *Polskiego Requiem* nie tylko przeżywa rozpacz i strach w obliczu śmierci. Przez uczestnictwo w świętym misterium odnajduje on także nadzieję na wyzwolenie od zła, kierując swe myśli w stronę sacrum. Symboliczny krąg „światła i wiecznego odpoczynku”, ewokowany przez słowa tekstu, dominuje w wielu częściach utworu, np. w *Quid sum miser* i *Agnus Dei*. Modlitwa zbiorowa, obrzędowa pozwala odnajdywać na nowo wiarę w sens zjawiska śmierci. Dominacja partii chóru nie wynika tylko z jego właściwości brzmieniowych, ale także z odniesienia do wielowiekowej tradycji liturgicznej wspólnego śpiewu: od antyfonalnie wykonywanych hymnów, przez chorały protestanckie, aż do antyfon śpiewanych współcześnie przez wiernych w trakcie psalmów.

Wyraz indywidualnego przeżycia odsłania świat uczuć i emocji człowieka przeżywającego swój los, postawionego wobec problemu kruchości egzystencji. Wskazuje jego indywidualne reakcje na toczące się wydarzenia. Na pierwszy plan wysuwają się części o charakterze lamentu – *Lacrimosa*, *Recordare* – o różnych odcieniach ekspresji: od pełnego rezygnacji rozpamiętywania, przez skargę pełną buntu i sprzeciwu wobec losu, aż do dramatycznego błagania o miłosierdzie. Repertuar muzycznych środków jest zróżnicowany: szept i mowa, recytatyw i liryczny śpiew, wreszcie melizmatyczne, dramatyczne wokalizy, w których głos jest traktowany instrumentalnie. Motywy westchnieniowe, wyraziste eksklamacje, kunsztowne dialogi głosu z solowym instrumentem podkreślając charakter lamentu, są czytelne dla słuchacza. Wydaje się, że partie solowe, włączając się z indywidualną, pełną ekspresji frazą muzyczną tak w teatr grozy, jak i w misteryjny obrzęd, dopełniają je, ukazując całą złożoność egzystencji i związek między indywidualną postawą człowieka wobec śmierci, a kręgiem wartości uniwersalnych.

Tytuł dzieła brzmi *Polskie Requiem*. Kompozytor podejmując dialog z arcydziełem Brahmsa przeciwstawia jako twórca własne widzenie tematu i przemawia jakby w imieniu swego kraju i swego czasu. Obok dedykacji odnoszących się do wydarzeń historycznych, w centrum utworu Penderecki wprowadza cytat suplikacji *Święty Boże* jako temat passacaglii. Hymn ten w polskiej tradycji narodowej i religijnej był śpiewany w momentach zagrożenia; był błaganiem o wybawienie i wyrazem nadziei ocalenia. Włączony do *Polskiego Requiem* w trudnych latach stanu wojennego służył „pokrzepieniu serc” i stanowił świadectwo głęboko osobistego stosunku Krzysztofa Pendereckiego do losów ojczyzny.

Regina Chłopicka

Krzysztof Penderecki

Polish Requiem – between the darkness of death and the light of hope

Polish Requiem was written in the difficult years of 1980–1984. The dedications provided for the successive movements of the piece recall the truth about the tragic events of Polish history, which had been suppressed for years, and bear testimony to the belief in the highest values.

Two movements were written in connection with the events of 1980/81. The lament *Lacrimosa* was written at the request of Lech Wałęsa for the unveiling of a memorial to the victims of December 1970, symbolising the workers' battle against the communist authorities. The piece was performed on 16 December 1980 in Gdańsk during a ceremony that brought together around two million people, and became a manifestation of Solidarity's strength.

When Penderecki learnt about the death of Stefan Wyszyński in May of the following year, he composed an imploring prayer, *Agnus Dei*, for a *cappella* choir. It was performed during the funeral ceremony of the Primate of the Millennium, whose steadfastness in protecting spiritual values against the totalitarian power had a significant impact on the consciousness of the Poles.

After martial law was introduced in Poland, the composer decided to compose a grand cantata-oratorio as a testimony to the tragic events of Polish history. In keeping with the tradition of the requiem genre, Penderecki recalled successive texts of the funeral mass. Penderecki dedicated the first part of the *Dies irae* sequence to the Warsaw Uprising – the heroic and tragic struggle for independence, the memory of which was destroyed by the communists. The second part – *Recordare Jesu pie* – was written in the memory of Father Kolbe, who sacrificed his life in Auschwitz. *Libera me, Domine*, based on a responsory text and preceding the finale of the *Polish Requiem*, recalled the tragedy of Katyń – the murder of thousands of Polish officers by the Soviet authorities, the truth of which was suppressed for years.

After Poland regained independence, the composer included a laudatory *Sanctus* in his piece, which shifted its centre of gravity towards the symbolic "sphere of light". Finally, the *Chaconne in memoria del Giovanni Paolo II*, composed after the death of the Polish Pope in 2005, closed the *Polish Requiem* unquestionably.

The piece can be further defined as a dramatic oratorio. However, God is not the centre of this musical oratorio theatre but man, torn between hope and doubt, faith and despair; man, who seeks universal values and asks questions about the sense of existence. Thus, the main subject of the work is man's attitude towards death. *Polish Requiem* is set in four spheres of symbolic meanings. The first is a theatre of horror connected with a vision of the Last Judgement; the second creates a kind of a mystery theatre through reference to prayer rites of the community of the faithful. The third sphere is connected with expressing the feelings and emotions of a man experiencing his own fate, and finally, the fourth sphere – which could be called "Polish" – depicts Penderecki's relationship with his "hic et nunc," i.e. being rooted in the historical situation of his times.

The theatre of horror, a dramatic vision of the Apocalypse, is presented in the *Polish Requiem* in three expanded images filled with pathos: *Dies irae* and *Ingemisco* from the sequence and in the middle of the responsory, *Libera me, Domine*. These images are to a much greater extent a symbolic depiction of the circle of darkness, fear and evil than a traditional description of the Last Judgement. However, some characteristic motifs of musical symbolism are retained. The musical theatre of horror is dominated by dramatic action. The atmosphere of fear and uncertainty is

emphasised by an accelerated tempo, motive force, sharp asymmetric accents against a constant pulse, and contrasting dynamics.

The theatre of horror is juxtaposed with the sphere of symbolic meanings connected with the prayer of the community of the faithful. For the “man” of the *Polish Requiem* does not only feel despair and fear of death. By participating in the “Holy Mystery”, man also finds hope in being liberated from evil and directs his thoughts towards the sacred. Many parts of the piece, such as *Quid sum miser* and *Agnus Dei*, are dominated by the symbolic circle of “light and eternal rest” evoked by the text. The rite of congregational prayer allows us to find anew the belief in the sense of death. The dominance of the choral part does not only result from its sound qualities but also from a reference to the centuries-old liturgical tradition of congregational song: from hymns sung in antiphon, through Protestant chorales, to antiphons sung by the faithful during psalms in our times. The expression of individual experience unveils the world of feelings and emotions of a man experiencing his fate and facing the fragility of existence. It concentrates on man’s individual reaction to all that happens around him. The parts that have a lamentation character – *Lacrimosa* and *Recordare* – come to the fore. They present various shades of expression: from brooding over things filled with resignation, through a complaint full of rebellion and opposition to fate, to a dramatic begging for mercy. The repertoire of musical devices is varied: whisper and speech, recitative and lyrical singing and finally melismas and dramatic vocalises, where the voice is treated like an instrument. Motifs of sighing, expressive exclamations, and refined dialogues between voice and a solo instrument emphasise the lamentation character and are clear to the listener. It seems that the solo parts that enter both the theatre of horror and the mystery rite, with their individual and expressive musical phrases, complement them by showing the complexity of existence and the relationship between man’s individual attitude towards death and universal values.

The piece is titled *Polish Requiem*. By entering into a dialogue with Brahms’ masterpiece, the composer juxtaposes it with his own vision of the theme and speaks as if on behalf of his country and his times. Apart from the dedications referring to the historic events, Penderecki introduces an excerpt from the supplication *Święty Boże* that serves as a theme for the passacaglia in the centre of the piece. In the national tradition of Poland, this hymn was sung in times of danger – it was a plea for salvation and also expressed a hope for rescue. Entered in the *Polish Requiem* in the difficult years of martial law, its aim was to “pluck up the spirits” and also to bear testimony to Krzysztof Penderecki’s deeply personal approach towards the fate of his homeland.

Regina Chłopicka

Iwona Hossa zaliczana jest do czołowych sopranistek swojego pokolenia. Jej kunszt wokalny podziwiano w wielu miejscach na świecie, gdzie zawsze oczarowywała publiczność i zdobywała uznanie krytyki. Absolwentka Wydziału Wokalno-Aktorskiego Akademii Muzycznej im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu, którą ukończyła z wyróżnieniem w klasie prof. Ewy Wdowickiej (1998).

Artystka zadebiutowała partią Violetty/*Traviata* w Teatrze Wielkim w Poznaniu, w tym samym roku zostając także solistką tej sceny. Jako solistka związana jest również z Teatrem Wielkim – Operą Narodową w Warszawie. Współpracuje z wieloma teatrami operowymi w Polsce i za granicą.

Iwona Hossa jest laureatką Grand Prix i Złotego Medalu w Międzynarodowym Konkursie Wokalnym im. Marii Callas w Atenach, III nagrody oraz specjalnej Nagrody Mozartowskiej na 6. Międzynarodowym Konkursie Wokalnym im. Ady Sari w Nowym Sączu, laureatką Konkursu Finalistów Międzynarodowych Konkursów Wokalnych „Orfeo” w Hanowerze; otrzymała też wiele nagród.

Występowała pod batutą takich dyrygentów, jak m.in.: David Lloyd-Jones, David Agler, Maurizio Benini, Gabriel Chmura, Charles Dutoit, Kazimierz Kord, Jan Krenz, Jacek Kaspszyk, Jerzy Maksymiuk, John Neschling, Grzegorz Nowak, Krzysztof Penderecki, Stanisław Skrowaczewski, Antoni Wit. Brała udział w prestiżowych festiwalach w kraju i za granicą, m. in. w Carcassonne we Francji, Wexford Opera Festival w Irlandii, Festiwalu Rossiniego w Pesaro we Włoszech. W repertuarze Iwony Hossy, obejmującym muzykę od baroku po współczesność, znajduje się kilkadziesiąt partii operowych, a także operetkowych oraz oratoryjno-kantatowych. Posiada także bogaty repertuar pieśni. Dokonała wielu prawykonań utworów polskiej muzyki współczesnej.

Artystka brała udział w wielu nagraniach płytowych, m.in. w *Stabat Mater* i *Litanii do Marii Panny* Szymanowskiego (nominacja do Grammy Awards 2008), *Jutrznia* Pendereckiego (nominacja do Grammy Awards 2009); oraz w dokumencie BBC *Holocaust. A Music Memorial Film from Auschwitz* uhonorowanym nagrodą Emmy (2005).

iwonahossa.pl

Iwona Hossa is one of the leading sopranos of her generation. Her vocal art has been admired in many places around the world; she has always enchanted the audience and obtained favourable reviews from critics. She graduated with distinction from the studio of Ewa Wdowicka at the Faculty of Opera and Voice at the Academy of Music in Poznań (1998).

The artist's official opera debut was the part of Violetta in *La Traviata* at the Teatr Wielki in Poznań, and in the same year became a soloist of the company. She has also been associated with the Teatr Wielki – Polish National Opera in Warsaw, and collaborates with opera theatres in Poland and abroad.

Iwona Hossa is the winner of numerous important voice competitions, notably the recipient of the Grand Prix and Gold Medal at the Maria Callas Grand Prix in Athens, the Orfeo World Competition for Winners of International Competitions in Hannover.

She has performed under the baton of David Lloyd-Jones, David Agler, Maurizio Benini, Gabriel Chmura, Charles Dutoit, Kazimierz Kord, Jan Krenz, Jacek Kaspszyk, Jerzy Maksymiuk, John Neschling, Grzegorz Nowak, Krzysztof Penderecki, Stanisław Skrowaczewski, and Antoni Wit, and starred at prestigious festivals in Poland and abroad, among others at the Carcassonne opera festival in France, the Wexford Opera Festival in Ireland, and the Rossini Festival in Pesaro (Italy). Iwona Hossa's repertoire includes music ranging from Baroque to contemporary, opera and operetta roles, oratorio and cantata solo parts, and a great number of songs. She has premiered many works of Polish contemporary music.

The artist has taken part in many CD recordings, including Szymanowski's *Stabat Mater* and *Litany to the Virgin Mary* (Grammy nomination 2009), Penderecki's *Utrenja* (Grammy nomination 2010), and the BBC documentary *Holocaust. A Music Memorial Film from Auschwitz*, honoured with an Emmy Award (2005).

iwonahossa.pl

Johanna Rusanen stała się z czasem jednym z najbardziej intrygujących fińskich sopranów dramatycznych swojego pokolenia. Jej niewiarygodna wręcz zdolność adaptacji głosu i wyrazista technika śpiewu pozwalają na interpretację partii bohaterek niemieckiej, włoskiej i fińskiej literatury operowej. Artystka zadebiutowała jako Wenus/*Tannhäuser* w Operze w Tampere w roku 2012. Wkrótce potem śpiewała główną rolę Starej Aliide w światowej premierze opery *Purge* estońskiego kompozytora Jüriego Reinvere'a. Następnie zadebiutowała w roli Turandot w Fińskiej Operze Narodowej (2013) i turyńskim Teatro Regio (2014). Interpretowała ponadto partię Florii Toski na Festiwalu Operowym w Savonlinna i Leonory/*Moc przeznaczenia* w operze w Tampere (2015), a także wystąpiła po raz pierwszy jako Ortruda/*Lohengrin* w Teatro Municipal w São Paulo. W roku 2016 zadebiutowała w roli Izoldy w Fińskiej Operze Narodowej – na tej samej scenie, na której ma wystąpić po raz pierwszy jako Brunhilda w roku 2019 – jak również w wymagającej partii Matki w operze *Kullervo* Aulisa Sallinena na Festiwalu Operowym w Savonlinna (2017).

W ostatnich latach Johanna Rusanen zyskała szczególnie wiele uznania za swe interpretacje postaci silnych kobiet z fińskich oper. Jej najgłośniejszymi tego rodzaju wykonaniami były: partia Riitty/*The Last Temptations* w Nivali (2009), Anny/*The Horseman* na Festiwalu Operowym w Savonlinna (2005/06) oraz Aalo/*The Wolf's Bride* w Helsinkach (2006).

Sopranistka występowała w partiach solowych dzieł oratoryjnych oraz z recitalami pieśni w wielu krajach Europy, a także w Japonii, Chile, Stanach Zjednoczonych i Korei Północnej. Partia sopranu w *Symfonii Kullervo* Sibeliusa stała się jej sztandarową pozycją; wykonywała ją podczas festiwalu Grant Park Music w Chicago i podczas BBC Proms z Orkiestrą Symfoniczną BBC pod batutą Sakari Oramo. W roku 2017 album *Penderecki conducts Penderecki* z udziałem Rusanen w interpretacji *Dies Illa* otrzymał Nagrodę Grammy.

Johanna Rusanen has evolved into one of the most interesting Finnish dramatic sopranos of her generation. Her incredible vocal flexibility and strong singing technique allow her to interpret heroines of the German, Italian, and Finnish opera literature. She made her debut as Venus/*Tannhäuser* at the Tampere Opera in 2012. Soon afterwards she sang the lead role Old Aliide in the world premiere of *Purge* by the Estonian composer Jüri Reinvere. Her next role debut was Turandot at the Finnish National Opera (2013) and at the Teatro Regio in Turin (2014). She interpreted Tosca at the Savonlinna Opera Festival and Leonora/*La forza del destino* in the Tampere Opera (2015) as well as her first Ortrud/*Lohengrin* at the Teatro Municipal in São Paulo. She celebrated her debut as Isolde in 2016 at the Finnish National Opera, the same opera house that will see her first Brünnhilde in 2019, as well as the demanding role of the Mother in Aulis Sallinen's *Kullervo* at the Savonlinna Festival (2017).

In recent years, Johanna Rusanen has won particular acclaim for her portrayals of strong women in Finnish operas, her best known performances being Riitta/*The Last Temptations* in Nivala (2009), Anna/*Ratsumies* at the Savonlinna Opera Festival (2005/06) and Aalo/*The Wolf's Bride* in Helsinki (2006).

Johanna has performed as an oratorio soloist and has given lieder recitals in numerous European countries as well as in Japan, Chile, the United States and North Korea. The soprano part of the *Kullervo Symphony* by Jean Sibelius has become one of her trademark pieces. She has performed it e.g. at the Grant Park Music Festival in Chicago and at the BBC Proms with the BBC Symphony Orchestra led by Sakari Oramo. Her interpretation in Penderecki's *Dies Illa* under the composer's baton was awarded a Grammy in 2017.

Janina Baechle regularnie gości na scenach koncertowych i operowych na całym świecie, z ogromnym powodzeniem wykonując wielkie role operowe znajdujące się w jej repertuarze. Artystka należała do zespołów Teatrów Państwowych w Brunshwiku i Hanowerze, by następnie dołączyć do składu Opery Wiedeńskiej, w której występowała do 2010 roku. Od tego czasu regularnie powracała do tego zespołu, na przykład jako Jeżibaba/*Rusalka*, Brangena/*Tristan i Izolda*, Fryka, Erda, czy Waltrauta/*Pierścień Nibelunga*, Gertruda/*Jaś i Małgosia*, czy też ostatnio, w 2017 roku, jako Filipiewna/*Eugeniusz Oniegin*, Genowefa/*Peleas i Melisanda* oraz Kabanicha/*Katja Kabanowa*.

Wśród planów i projektów artystki na najbliższą przyszłość znajdują się wykonania partii Gei/*Dafne*, Herodiady/*Salome* oraz Erdy/*Złoto Renu* w Operze Wiedeńskiej, jak również Erdy w drezdeńskiej Semperoper; Anniny w *Kawalerze srebrnej róży* z Izraelską Orkiestrą Filharmoniczną oraz *VIII Symfonia* Mahlera (w wykonaniu Tonkünstler Orchester pod dykcją Andrésa Orozco-Estrady, a także Orkiestry Filharmonicznej z Dortmundu pod batutą Gabriela Feltza i Holenderskiej Orkiestry Filharmoniczej prowadzonej przez Marka Albrechta); *Lied der Waldtaube* Schönberga (z orkiestrą Klangforum Wien), cykl pieśni *Wesendonck-Lieder* (ze Staatsorchester Kassel pod batutą Francesco Angelico) oraz *Requiem* Verdiego (z Narodową Orkiestrą Symfoniczną Polskiego Radia pod dykcją Krzysztofa Pendereckiego). Oprócz występów w Operze Wiedeńskiej, w wyniku kolejnych angaży artystka śpiewała na scenach oper państwowych w Dreźnie, Hamburgu czy Monachium; w barcelońskim Gran Teatre del Liceu, w Operze Narodowej w Bordeaux i Operze Lyonńskiej, w mediolańskiej La Scali, Operze Narodowej w Paryżu, Théâtre du Capitole w Tuluzie, a także w operach w Buenos Aires, San Francisco i Toronto oraz na Festiwalu Edynburskim.

Baechle koncertowała z orkiestrami filharmonicznymi z Dortmundu, Drezna, Monachium, Stuttgartu i Wiednia, a także z Filharmonią Nowojorską, Orkiestrą Symfoniczną Radia Bawarskiego, z Hamburską i Wiedeńską Orkiestrą Symfoniczną, Helsińską Orkiestrą Filharmoniczną, Orkiestrą Symfoniczną Radia Frankfurckiego, Orkiestrą Symfoniczną Radia Wiedeńskiego, Orkiestrą Beethovenowską z Bonn oraz hanowerską NDR Radiophilharmonie.

janinabaechle.com

Janina Baechle is a regular guest on the international opera and concert stages where she performs the important roles of her repertoire with great success.

After being a member of the ensembles of the Staatstheater Braunschweig and Hannover, she joined the ensemble of the Wiener Staatsoper until 2010. Since then she has regularly returned to this company, e.g. as Jeżibaba/*Rusalka*, Brangäne/*Tristan und Isolde*, Fricka, Erda, Waltraute/*Ring des Nibelungen*, Gertrud/*Hänsel und Gretel* and most recently in 2017 as Filipjewna/*Eugen Onegin*, Genevieve/*Pelléas et Mélisande* and Kabanicha/*Katja Kabanowa*.

Upcoming projects include Gaea/*Daphne*, Herodias/*Salome* and Erda at the Wiener Staatsoper, Erda/*Rheingold* at the Semperoper Dresden, Annina/*Rosenkavalier* with the Israel Philharmonic Orchestra as well as Mahler's *Symphony No. 8* (Tonkünstler Orchester/A.Orozco-Estrada, Dortmunder Philharmoniker/G.Feltz, Netherlands Philharmonic Orchestra/M.Albrecht), Schönberg's *Lied der Waldtaube* (Klangforum Wien), *Wesendonck-Lieder* (Staatsorchester Kassel/ F.Angelico), Verdi's *Requiem* (National Polish Radio Orchestra/K.Penderecki).

Besides the Wiener Staatsoper, engagements have led her to the State Operas in Dresden, Hamburg, and Munich, the Gran Teatre del Liceu in Barcelona, the Opéra national de Bordeaux, the Opéra de Lyon, the Scala di Milano, the Opéra national de Paris, the Théâtre du Capitole de Toulouse and the opera houses in Buenos Aires, San Francisco, Toronto, and to the Edinburgh Festival.

In concert, she has performed with the Dortmunder, Dresdner, Münchner, Stuttgarter and Wiener Philharmoniker, the New York Philharmonic, the BR Symphonie- and Rundfunkorchester, the Hamburger and Wiener Symphoniker, the Helsinki Philharmonic Orchestra, the HR Sinfonieorchester, the RSO Wien, the Beethoven Orchester Bonn and the NDR Radiophilharmonie.

janinabaechle.com

Rafał Bartmiński. Czołowy polski tenor, laureat II nagrody i 11 nagród pozaregulaminowych podczas VI Międzynarodowego Konkursu Wokalnego im. Stanisława Moniuszki (2007).

Artystę można podziwiać w ponad 30 pierwszoplanowych kreacjach operowych, m.in. jako Stefana/*Straszny Dwór* i Jontka/*Halka* w operach Stanisława Moniuszki, Pinkertona/*Madama Butterfly*, Rodolfa/*Cyganeria*, Księcia/*Rigoletto*, Alfreda/*Traviata*, a także Pasterza/*Król Roger* Karola Szymanowskiego i Waltera/*Pasażerka* Mieczysława Weinberga. Współpracował z takimi teatrami, jak Teatr Wielki – Opera Narodowa, Teatr Bolszoi w Moskwie, Teatro Real w Madrycie, Opéra Bastille w Paryżu, Opernhaus w Wuppertalu, czy z Wexford Festival Opera.

Jego szeroki repertuar oratoryjny obejmuje dzieła od Haendla, Bacha, Mozarta, Rossiniego, Moniuszki, Verdiego, Dvořáka, po Szymanowskiego, Weinberga, Kilara i Pendereckiego. Występował m.in. z Filharmonią Narodową, NOSPRem, Sinfonieorchester des Bayerischen Rudfunks w Monachium, Orquesta Sinfónica de RTVE w Madrycie, Izraelską Orkiestrą Filharmoniczną w Tel Awiwie.

Współpracował ze znakomitymi dyrygentami, takimi jak Mariss Jansons (*III Symfonia „Pieśń o nocy”* Szymanowskiego), Marc Minkowski (*Halka* Moniuszki), Teodor Currentzis (*Wozzeck* Berga), Tomas Hanus (*Katia Kabanowa* Janáčka), Gabriel Chmura (*Borys Godunow*), Krzysztof Penderecki (*Credo*), Antoni Wit (*VIII Symfonia „Kwiaty Polskie”* Weinberga), a także znanymi reżyserami: Dmitri Tcherniakovem, Michałem Gieletą, Davidem Aldenem, Mariuszem Trelińskim, Jakobem Petersem Messerem. Występował również jako aktor dramatyczny w Teatrze Telewizji (*Sesja castingowa* w reż. K. Zanussiego) oraz w spektaklu *Maria Callas. Master Class* (reż. A. Domalik). Rafał Bartmiński został uhonorowany przez Marię Foltyn Małym Berłem Fundacji Kultury Polskiej jako propagator muzyki Stanisława Moniuszki.

Rafał Bartmiński reprezentowany jest przez Stowarzyszenie im. Ludwiga van Beethovena.

Rafał Bartmiński. Leading Polish tenor, winner of 2nd Prize and 11 special prizes at the 6th Stanisław Moniuszko International Vocal Competition in 2007. He can be admired in over 30 leading opera roles, including Stefan/*The Haunted Manor* and Jontek/*Halka* in the operas of Stanisław Moniuszko, Pinkerton/*Madama Butterfly*, Rodolfo/*La Bohème*, Duke/*Rigoletto*, Alfred/*La Traviata*, Shepherd/*King Roger* of Karol Szymanowski, and Walter/*The Passenger* by Mieczysław Weinberg. He has cooperated with theatres including the Teatr Wielki – Polish National Opera, the Bolshoi in Moscow, Teatro Real in Madrid, Opéra Bastille in Paris, Opernhaus in Wuppertal, and the Wexford Festival Opera.

His extensive oratorio repertoire covers works from Handel, Bach, Mozart, Rossini, Moniuszko, Verdi, and Dvořák to Szymanowski, Weinberg, Kilar, and Penderecki. He has performed with the Warsaw Philharmonic, Polish National Radio Symphony Orchestra, Sinfonieorchester des Bayerischen Rudfunks in Munich, Orquesta Sinfónica de RTVE in Madrid, and the Israel Philharmonic Orchestra in Tel Aviv.

He has worked with consummate conductors, for instance Mariss Jansons (Szymanowski's *Symphony* No. 3 "Song of the Night"), Marc Minkowski (Moniuszko's *Halka*), Teodor Currentzis (Berg's *Wozzeck*), Tomas Hanus (Janáček's *Káťa Kabanová*), Gabriel Chmura (*Boris Godunov*), Krzysztof Penderecki (*Credo*), Antoni Wit (Weinberg's *Symphony* No. 8 "Polish Flowers") as well as with recognised directors: Dmitri Tcherniakov, Michael Gieleta, David Alden, Mariusz Treliński, and Jakob Peters-Messer. He has also performed as a stage actor in the Polish TV Theatre (*Sesja castingowa/Casting Session* directed by Krzysztof Zanussi) and in *Maria Callas. Master Class* directed by Andrzej Domalik).

Rafał Bartmiński has received The Small Sceptre of the Foundation for Polish Culture from Maria Foltyn for promoting the music of Stanisław Moniuszko.

Rafał Bartmiński is represented by the Ludwig van Beethoven Association.

Mariusz Godlewski. Edukację muzyczną w zakresie śpiewu solowego rozpoczął w Szkole Muzycznej II stopnia we Wrocławiu, kontynuował ją we wrocławskiej Akademii Muzycznej w klasie prof. Bogdana Makala. Laureat wielu konkursów krajowych, m.in.: Ogólnopolskiego Konkursu Wokalnego im. Franciszki Platówny we Wrocławiu (1996), Międzyuczelnianego Konkursu Wokalnego w Dusznikach Zdroju (I miejsce; 2000) oraz VI Konkursu Wokalistyki Operowej im. Adama Didura w Bytomiu (2000). W zagranicznych zmaganiach został uhonorowany I nagrodą na Międzynarodowym Konkursie Wokalnym im. Imricha Godina na Słowacji (1999) oraz wyróżnieniem na Międzynarodowym Konkursie Wokalnym im. Hariclei Darclee w Rumunii (2003). Stypendysta wrocławskiego Samorządu w Dziedzinie Kultury i Sztuki dla Młodych Utalentowanych Wrocławian oraz Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W latach 2001-2002 przebywał na stypendium w Wiedniu w klasie prof. Leopolda Spitzera. W 2002 roku zadebiutował w Operze Narodowej w Warszawie partią Peleasa w operze Debussy'ego. Regularnie gości na wielu scenach operowych w Polsce i za granicą. Brał udział w prawykonaniu utworu Krzysztofa Pendereckiego „*Powiało na mnie morze snów...*” *Pieśni zadumy i nostalgii* (2011). Na zaproszenie Valery'ego Gergieva wystąpił pod jego dyktando na festiwalu Białe Noce w Petersburgu. W październiku 2013 roku wystąpił podczas Beijing Music Festival w Pekinie pod batutą K. Pendereckiego. W 2014 roku otrzymał Teatralną Nagrodę Muzyczną im. Jana Kiepury w kategorii najlepszy śpiewak, a w roku 2015 nominację do nagrody Radia Wrocław Kultura za światowy format kreowanej partii Eugeniusza Oniegina.

Mariusz Godlewski began his education in solo singing at the Secondary School of Music in Wrocław, to continue it in the class of Professor Bogdan Makal at the Wrocław Academy of Music. Winner of numerous competitions in Poland, for instance: Franciszka Platówna National Vocal Competition in Wrocław (1996), Inter-University Vocal Competition in Duszniki Zdrój (1st Prize, 2000), and the 6th Adam Didur Opera Vocal Competition in Bytom (2000). In overseas contests, Godlewski won 1st Prize at the Imrich Godin Vocal Competition in Slovakia in 1999 and an honourable mention at the Hariclea Darclee International Vocal Competition in Romania in 2003. Holder of a Scholarship in Culture and Art for Talented Young Artists from Wrocław awarded by the Wrocław Authorities and another from the Minister of Culture and National Heritage. In 2001–02 he held a scholarship for the class of Professor Leopold Spitzer in Vienna. Godlewski made his debut at the Polish National Opera in Warsaw in the part of Pelléas in Debussy's opera. Regularly hosted by numerous Polish and foreign opera stages, he participated in the world premiere of Krzysztof Penderecki's "*A Sea of Dreams did Breathe on me...*" *Songs of Reverie and Nostalgia* in 2011. Invited by Valery Gergiev, he performed under his baton at the White Nights Festival in St Petersburg; in October two years later he visited Beijing to perform at the Beijing Music Festival under Krzysztof Penderecki. In 2014, he received the Jan Kiepura Theatre Music Award for the best singer, and in 2015 was nominated to the Radio Wrocław Kultura award for the world class of his Eugene Onegin.

Nikolay Didenko. Rosyjski bas Nikolay Didenko ukończył zarówno śpiew, jak i dyrygenturę na Akademii Sztuki Chóralnej w Moskwie. Był solistą moskiewskiej Opery Nowej, należał także do zespołu Grand Opera Studio w Houston. Do jego ról operowych należą: partia Don Geronio/*Turek we Włoszech* w Duńskiej Operze Królewskiej, *Antyformalistyczny rajok* Szostakowicza w barcelońskim Gran Teatre del Liceu, *Capellio/Capuleti i Montecchi* z Opera North z Leeds (na tournée po Wielkiej Brytanii), *Ramfis/Aida* oraz *Orowist/Norma* w Teatro Comunale w Triście, *Ojciec Gwardian/Moc przeznaczenia* w Operze Kolońskiej, role w *Lunatyczce* w Teatrze Bolszoi, partia *Pistola/Falstaff* w Operze w Bilbao, a także *Filipa II/Don Carlos* i *Leporella/Don Giovanni* w Operze Kolońskiej. Artysta występuje na całym świecie z tak znakomitymi zespołami, jak Houston Grand Opera, New York City Opera, nowojorska Metropolitan Opera czy Opera z Bilbao. Ostatnio zaśpiewał w *Don Pasquale* w Teatrze Bolszoi i w *Iris* na Festiwalu Radia Francuskiego w Montpellier. Jako wszechstronny wykonawca, Didenko ma również ustaloną renomę na scenie koncertowej, występując – między innymi – z Orkiestrą Mozarteum z Salzburga, Orkiestrą Symfoniczną im. Simóna Bolívara, Royal Concertgebouw Orchestra, Orkiestrą Symfoniczną Akademii Muzycznej z Malmö i Londyńską Orkiestrą Symfoniczną. Angaże na ten i kolejne sezony przewidują udział artysty w przedstawieniu *Manon Lescaut* w Operze Kolońskiej, występ w *Requiem* Verdiego z Orchestre national d’Île-de-France i rolę Księcia Gremina/*Eugeniusz Oniegin* w Operze Frankfurckiej. Didenko pojawia się również na płycie *Penderecki Conducts Penderecki*, która w 2017 roku zdobyła Nagrodę Grammy w kategorii „Najlepsze wykonanie muzyki chóralnej”.

Nikolay Didenko. Russian bass Nikolay Didenko graduated from the Moscow Academy of Choral Art in both singing and conducting. He was previously a soloist of the New Opera in Moscow and a member of the Houston Grand Opera Studio. His operatic roles include Don Geronio/*Il Turco in Italia* with the Royal Danish Opera, Shostakovich’s *Rayok* at the Liceu Barcelona, *Cappello/I Capuleti e I Montecchi* with Opera North (UK tour), *Ramfis/Aida* and *Oroveso/Norma* at the Teatro Comunale, Trieste, *La Forza del Destino* at the Cologne Opera, *La Sonnambula* at the Bolshoi Theatre, *Pistola/Falstaff* at the Bilbao Opera and *Filippo II/Don Carlo* and *Leporello/Don Giovanni* both with the Cologne Opera. He continues to perform with many significant companies across the world including the Houston Grand Opera, New York City Opera, Metropolitan Opera and Bilbao Opera. He recently sang *Don Pasquale* at the Bolshoi Theatre and *Iris* at the Festival de Radio France in Montpellier. As a versatile performer, he is also established on the concert platform performing with the Mozarteum Orchestra Salzburg, Simón Bolívar Symphony Orchestra, Concertgebouw Orchestra, Malmö Symphony Orchestra and London Symphony Orchestra, to name a few. Engagements this season and beyond include *Manon Lescaut* at the Cologne Opera, Verdi *Requiem* with the Orchestre National d’Île de France and Gremin/*Eugene Onegin* at the Frankfurt Opera. Nikolay features on the award-winning disc *Penderecki Conducts Penderecki* which won a Grammy for Best Choral Performance (2017).

Chór Filharmonii Narodowej

Profesjonalną działalność artystyczną rozpoczął w 1953 roku pod kierunkiem Zbigniewa Soi. Kolejnymi kierownikami chóru byli: Roman Kuklewicz (1955–71), Józef Bok (1971–74), Antoni Szaliński (1974–78) i Henryk Wojnarowski (1978–2016). Od stycznia 2017 roku kierownictwo objął Bartosz Michałowski.

Chór Filharmonii Narodowej oprócz koncertów w Polsce prowadzi intensywną działalność artystyczną na arenie międzynarodowej. Dotychczas koncertował w Anglii, Austrii, Belgii, Danii, Finlandii, Grecji, Hiszpanii, Islandii, Izraelu, Niemczech, Rosji, Szwajcarii, Turcji, na Litwie, Łotwie oraz we Francji i Włoszech. Zespołem dyrygowali wybitni polscy i zagraniczni mistrzowie batuty i kompozytorzy – Moshe Atzmon, Gary Bertini, Sergiu Comissiona, Henryk Czyż, Charles Dutoit, Vladimir Fedoseyev, Valery Gergiev, Sir Charles Groves, Jacek Kaspszyk, Kazimierz Kord, Jan Krenz, Helmut Koch, Witold Lutosławski, Lorin Maazel, Jerzy Maksymiuk, Igor Markevitch, Andrzej Markowski, Kurt Masur, Zubin Mehta, Seiji Ozawa, Krzysztof Penderecki, Zoltán Peskó, Sir Simon Rattle, Helmuth Rilling, Wolfgang Rennert, Ljubomir Romansky, Witold Rowicki, Hans Martin Schneidt, Jerzy Semkow, David Shallon, Giuseppe Sinopoli, Stanisław Skrowaczewski, Leopold Stokowski, Igor Strawiński, Tadeusz Strugała, Stanisław Wisłocki, Antoni Wit, Bohdan Wodiczko.

Ogromny repertuar Chóru FN obejmuje ponad 400 dzieł oratoryjnych i utworów chóralnych *a cappella* różnych epok – od średniowiecza do współczesności. Szczególne miejsce w repertuarze Chóru zajmuje muzyka polska, a zwłaszcza twórczość Krzysztofa Pendereckiego. Zespół posiada bogatą dyskografię, a jego nagrania cieszą się światowym uznaniem (w latach 1991–2008 pięć nominacji do nagrody Grammy, Record Academy Award 2005 japońskiego magazynu „Record Geijutsu”, „Złoty Orfeusz 2010– Arturo Toscanini” Académie du Disque Lyrique). W lutym 2017 roku pierwsza płyta z cyklu *Penderecki conducts Penderecki* otrzymała prestiżową nagrodę Grammy w kategorii Best Choral Performance.

filharmonia.pl

Warsaw Philharmonic Choir

The Warsaw Philharmonic Choir started its artistic activity in 1953 under Zbigniew Soja, followed by Roman Kuklewicz (1955–71), Józef Bok (1971–74), Antoni Szaliński (1974–78), and Henryk Wojnarowski (1978–2016). In January 2017 Bartosz Michałowski became its director.

Apart from concerts in Poland, the Warsaw Philharmonic Choir is very active on international stages. It has performed in Austria, Belgium, Denmark, Finland, France, Germany, Greece, Iceland, Israel, Italy, Lithuania, Latvia, Russia, Spain, Switzerland, Turkey, and the United Kingdom, performing under the batons of eminent Polish and foreign conductors and composers Moshe Atzmon, Gary Bertini, Sergiu Comissiona, Henryk Czyż, Charles Dutoit, Vladimir Fedoseyev, Valery Gergiev, Sir Charles Groves, Jacek Kaspszyk, Kazimierz Kord, Jan Krenz, Helmut Koch, Witold Lutosławski, Lorin Maazel, Jerzy Maksymiuk, Igor Markevitch, Andrzej Markowski, Kurt Masur, Zubin Mehta, Seiji Ozawa, Krzysztof Penderecki, Zoltán Peskó, Sir Simon Rattle, Helmuth Rilling, Wolfgang Rennert, Ljubomir Romansky, Witold Rowicki, Hans Martin Schneidt, Jerzy Semkow, David Shallon, Giuseppe Sinopoli, Stanisław Skrowaczewski, Leopold Stokowski, Igor Strawiński, Tadeusz Strugała, Stanisław Wisłocki, Antoni Wit, and Bohdan Wodiczko.

The vast repertoire of the choir covers over 400 oratorios and *a cappella* choral works from medieval to contemporary. Polish music, and especially the works of Krzysztof Penderecki, hold a very special place in its repertoire. The choir also boasts a lavish discography, with recordings that have garnered acclaim and precious awards from across the world, including five Grammy nominations in 1991–2008, the Record Academy Award 2005 from the Japanese magazine *Record Geijutsu*, Orphée d’Or 2010 – Arturo Toscanini of the French *l’Académie du Disque Lyrique*). In February 2017, their first CD from the *Penderecki conducts Penderecki* series was awarded Grammy for Best Choral Performance.

filharmonia.pl

Bartosz Michałowski. Założyciel, dyrektor artystyczny i dyrygent Poznańskiego Chóru Kameralnego, dyrektor Chóru Filharmonii Narodowej, pomysłodawca i dyrektor Ogólnopolskiego Konkursu Kompozytorskiego *Opus 966*, twórca warsztatów kompozytorskich dla dzieci i młodzieży *Pisz muzykę – to proste!*, a także współautor projektu *Obrazogranie* realizowanego w ramach Biennale sztuki dla dziecka w Poznaniu.

Ukończył z wyróżnieniem wydział dyrygentury choralnej Akademii Muzycznej im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu. Jest zwycięzcą IX Ogólnopolskiego Konkursu Dyrygentów Chóralnych oraz laureatem nagrody specjalnej za świadomość pracy nad emisją głosu w zespole chóralnym.

Przez siedem lat (1998-2005) był asystentem prof. Stefana Stuligrosza i drugim dyrygentem Chóru Filharmonii Poznańskiej. Poprowadził kilkadziesiąt koncertów tego chóru, również z udziałem Orkiestry Filharmonii Poznańskiej oraz orkiestry Sinfonia Varsovia. Z „Poznańskimi Słowikami” koncertował wielokrotnie w Niemczech, Francji, Hiszpanii, Belgii, Holandii, Danii, Szwecji, Włoszech, Austrii, Szwajcarii, Czechach, na Litwie, w Rosji i w Japonii.

W 2005 roku założył Poznański Chór Kameralny, który jest dziś jednym z najwyżej cenionych polskich zespołów wokalnych.

Jako dyrygent Bartosz Michałowski przygotował i zaprezentował dotychczas kilkaset utworów *a cappella* oraz form wokalo-instrumentalnych wszystkich epok. Obok bogatego doświadczenia dyrygenckiego, Bartosz Michałowski przez wiele lat doskonalił umiejętności i wiedzę z zakresu emisji głosu; ukończył kursy mistrzowskie u Poppy Holden (Wielka Brytania), Christiana Elssnera (Niemcy) i Józefa Fraksteina (Polska). Jako solista współpracował m.in. z Paulem McCreeshem, Jérémiem Rhorerem, Stefanem Stuligroszem i Marcinem Sompolińskim.

bartoszmichalowski.com

Bartosz Michałowski. Founder, Artistic Director and conductor of the Poznan Chamber Choir, Director of the Warsaw Philharmonic Choir, originator and Director of the Opus 966 Polish Composer Competition, author of the *Pisz muzykę – to proste!* (Write Music – It's Easy) composing workshops for children and young people, and also co-author of the *Obrazogranie* project organised as part of the Biennale of Art for Children in Poznań.

Michałowski graduated with honours in choral conducting from the Ignacy Jan Paderewski Academy of Music in Poznań. He is the winner of the 9th Polish National Choral Conductors Competition as well as a special prize for his conscious work on voice production with choirs.

For seven years (1998-2005), he was assistant to Professor Stefan Stuligrosz and second conductor of the Poznań Philharmonic Choir. He has led dozens of concerts with this choir, and also with the Poznań Philharmonic Orchestra and Sinfonia Varsovia, and performed many times with the Poznań Nightingales in Germany, France, Spain, Belgium, the Netherlands, Denmark, Sweden, Italy, Austria, Switzerland, the Czech Republic, Lithuania, Russia, and Japan.

In 2005 he founded the Poznan Chamber Choir, today one of the most highly regarded Polish vocal ensembles.

As a conductor, Michałowski has so far rehearsed and presented several hundred *a cappella* pieces and vocal-instrumental forms from all musical periods. Apart from his rich experience as a conductor, for many years he has also been honing his skills and knowledge in the field of voice production by completing master classes with Poppy Holden (Great Britain), Christian Elssner (Germany) and Józef Frakstein (Poland). As a soloist, he has collaborated with Paul McCreesh, Jérémie Rhorer, Stefan Stuligrosz, and Marcin Sompoliński, amongst others.

bartoszmichalowski.com

Sinfonia Varsovia

W 1984 roku, na zaproszenie Waldemara Dąbrowskiego, dyrektora naczelnego Centrum Sztuki Studio im. St.I. Witkiewicza w Warszawie oraz Franciszka Wybrańczyka, dyrektora Polskiej Orkiestry Kameralnej, na występy w Polsce w charakterze solisty i dyrygenta przybył legendarny skrzypek Yehudi Menuhin. By sprostać wymaganiom repertuaru, orkiestra zaprosiła do współpracy wybitnych muzyków z całego kraju. Pierwsze koncerty zespołu dyrygowanego przez Menuhina spotkały się z entuzjastycznym przyjęciem publiczności i uznaniem krytyków, a Menuhin przyjął propozycję dyrektora objęcia funkcji pierwszego gościnnego dyrygenta nowo powstałej orkiestry – Sinfonii Varsovii.

Sinfonia Varsovia występuje w najbardziej prestiżowych salach koncertowych oraz na najważniejszych festiwalach, współpracując ze światowej sławy dyrygentami i solistami.

Od 2010 roku Orkiestra Sinfonia Varsovia wraz z René Martinem, dyrektorem C.R.E.A., organizuje Festiwal La Folle Journée / Szalone Dni Muzyki w Warszawie. Na specjalną uwagę zasługuje Festiwal im. Franciszka Wybrańczyka Sinfonia Varsovia Swojemu Miastu, zainicjowany w 2001 roku przez Franciszka Wybrańczyka.

Zespół zrealizował wiele nagrań płytowych, radiowych i telewizyjnych – jego dyskografia liczy ponad 270 płyt CD uhonorowanych prestiżowymi nagrodami. W 1997 roku dyrektorem muzycznym, a w 2003 roku dyrektorem artystycznym orkiestry został prof. Krzysztof Penderecki.

Organizatorem Orkiestry Sinfonia Varsovia jest Miasto Stołeczne Warszawa. W 2015 roku, w obecności Prezydenta m.st. Warszawy Hanny Gronkiewicz-Waltz, architekt Thomas Pucher i dyrektor Orkiestry Janusz Marynowski podpisali umowę na projekt wykonania dokumentacji projektowej nowej sali koncertowej Sinfonii Varsovii i zagospodarowania architektonicznego nieruchomości przy ul. Grochowskiej 272. Pierwszy koncert w nowej sali koncertowej ma odbyć się wiosną 2022 roku.

sinfoniavarsovia.org

Sinfonia Varsovia

In 1984, invited by Waldemar Dąbrowski, director of the Witkiewicz Studio Centre for the Arts in Warsaw, and Franciszek Wybrańczyk, director of the Polish Chamber Orchestra, the legendary violinist Yehudi Menuhin arrived in Poland to perform as soloist and conductor. To meet the exigencies of the repertoire, the orchestra invited distinguished musicians from all over Poland to take part. The ensemble's first concerts, conducted by Menuhin, were received enthusiastically by audiences and critics, and the maestro accepted the invitation to become the first guest conductor of the newly established orchestra – Sinfonia Varsovia. Sinfonia Varsovia performs in the world's most prestigious concert halls and important festivals, collaborating with world-renowned conductors and soloists.

Since 2010, together with René Martin, artistic director of the Centre for Artistic Research and Creation in Nantes, the Sinfonia has organised the La Folle Journée Festival in Warsaw. Another noteworthy event organised by the orchestra is the Franciszek Wybrańczyk Sinfonia Varsovia for Its City Festival, which Wybrańczyk started in 2001.

The orchestra has made many album, and radio and television recordings, and boasts a discography of over 270 CDs, many awarded prestigious prizes. In 1997, Professor Krzysztof Penderecki became the ensemble's music director, and in 2003 – its artistic director as well. Sinfonia Varsovia is coordinated by the Capital City of Warsaw. In 2015, in the presence of the Mayor of Warsaw, Hanna Gronkiewicz-Waltz, architect Thomas Pucher and the orchestra's director Janusz Marynowski signed an agreement for a project involving the preparation of a design documentation for a new concert hall for Sinfonia Varsovia, and a development plan for the plot at ul. Grochowska 272. The first concert in the new concert hall is slated for the spring of 2022.

sinfoniavarsovia.org

Maciej Tworek. Urodził się w Tarnobrzegu. W krakowskiej Akademii Muzycznej studiował fortepian w klasie prof. Jana Hoffmana, chóralsztukę na Wydziale Wychowania Muzycznego, oraz dyrygenturę na Wydziale Kompozycji, Dyrygentury i Teorii Muzyki w klasie prof. Józefa Radwana. Brał udział w dyrygenckich kursach mistrzowskich prowadzonych przez Helmutha Rillinga, Rogera Norringtona i Kurta Masura. Jako asystent współpracował z Valerym Gergievem i Lorinem Maazelem. W 1998 roku otrzymał wyróżnienie w II Ogólnopolskim Konkursie Młodych Dyrygentów im. Witolda Lutosławskiego w Białymstoku, a w roku 2002 brał udział w Międzynarodowym Konkursie Dyrygenckim *The Maazel/Vilar Conductors' Competition* (runda półfinałowa). W 2003 roku wraz z Orkiestrą Kameralną Akademii Muzycznej w Krakowie uczestniczył w Festival junger Künstler w Bayreuth. W latach 2005 do 2012 był dyrygentem Capelli Cracoviensis, gdzie pełnił również funkcję zastępcy dyrektora. Obecnie jest wykładowcą w krakowskiej Akademii Muzycznej. Współpracował z wieloma zespołami, m.in.: The Hilliard Ensemble, Narodową Orkiestrą Symfoniczną Polskiego Radia, Orkiestrą Sinfonia Varsovia, Państwową Orkiestrą Symfoniczną Nowa Rosja, Orquesta Sinfónica Simón Bolívar de Venezuela, Coro Nacional Juvenil de Venezuela, Bucheon Philharmonic Orchestra Chorus (Korea Południowa), NDR Chor, NDR Radiofilharmonie, MDR Rundfunk Chor, MDR Sinfonie Orchester, Orkiestrą Symfoniczną Czeskiego Radia, Camerata Janáček, zespołami Filharmonii w Astanie, Brnie, Krakowie, Łodzi, Wrocławiu, Białymstoku i Rzeszowie, Orkiestrą Akademii Beethovenowskiej, Polską Orkiestrą Sinfonia Iuventus, Chórem Polskiego Radia, Chórem Kameralnym „Pro Arte”. W 2002 roku rozpoczął trwającą do dzisiaj dyrygencką współpracę z Krzysztofem Pendereckim. Jej owocem było m. in. przygotowanie zespołów Opery Narodowej do europejskiego prawykonania pod dyktando kompozytora jego *VIII Symfonii „Pieśni przemijania”*. Od roku 2010 opiekę impresaryjną nad artystą sprawuje Stowarzyszenie im. Ludwiga van Beethovena.

Maciej Tworek. Born in Tarnobrzeg in Poland, Maciej Tworek studied the piano under Professor Jan Hoffman, choral studies at the Musical Education Faculty, and conducting under Professor Józef Radwan at the Faculty of Composition, Conducting and Music Theory of the Academy of Music in Kraków. He attended master classes by conductors such as Helmuth Rilling, Roger Norrington, and Kurt Masur. He was assistant conductor to Valery Gergiev and Lorin Maazel. In 1998, he was awarded an honourable mention at the 2nd Witold Lutosławski National Competition for Young Conductors in Białystok and in 2002 he reached the semi-finals at The Maazel/Vilar Conductors' Competition. In 2003, he made an appearance at the Festival junger Künstler in Bayreuth performing with the Chamber Orchestra of the Academy of Music in Kraków. From 2005 to 2012, Maciej Tworek conducted the Capella Cracoviensis and was appointed its deputy director. Currently, he is a lecturer at the Academy of Music in Kraków. Maciej Tworek has worked with numerous ensembles including the Hilliard Ensemble, the Polish Radio Symphony Orchestra, Sinfonia Varsovia, New Russia State Symphony Orchestra, Orquesta Sinfónica Simón Bolívar de Venezuela, Coro Nacional Juvenil de Venezuela, Bucheon Philharmonic Orchestra Chorus in South Korea, the NDR Chor, NDR Radiofilharmonie, MDR Rundfunk Chor, MDR Sinfonie Orchester, Camerata Janáček, the Brno Philharmonic, Beethoven Academy Orchestra, Sinfonia Iuventus, the Polish Radio Choir, the Pro Arte Chamber Choir, and the philharmonic orchestras of Kraków, Rzeszów, Łódź, Wrocław and Białystok. Since 2002 he has worked regularly as conductor with Krzysztof Penderecki. Under his baton, the ensembles of the Polish National Opera prepared the European premiere of Penderecki's *8th Symphony "Lieder der Vergänglichkeit"* ("Songs of Transience"). *Maciej Tworek has been represented by the Ludwig van Beethoven Association Artist Management since 2010.*

Krzysztof Penderecki. Wybitny polski kompozytor i dyrygent. Urodził się 23 listopada 1933 roku w Dębicy. Od roku 1951 związany jest z Krakowem. Międzynarodową sławę przyniosły kompozytorowi utwory o oryginalnej szacie brzmieniowej, w których wykorzystywał niekonwencjonalne techniki wydobycia dźwięku (*Tren Ofiarom Hiroshimy, Polymorphia, Fluorescencje*). W 1966 ukończył *Pasję według św. Łukasza*, która przyniosła twórcy światowy rozgłos i zapoczątkowała pasmo sukcesów. Powstałe w latach 70. i 80. XX w. kompozycje (*Te Deum, Polskie Requiem*) stały się symbolem wolności w sztuce.

Penderecki jest jednym z najbardziej cenionych artystów na świecie, wielokrotnie uhonorowanym nagrodami krajowymi i zagranicznymi, otrzymał m.in. prestiżowe nagrody Grammy (1987, 1998, 1998, 2000, 2016). Jest doktorem *honoris causa* kilkunastu uniwersytetów, członkiem honorowym najważniejszych akademii artystycznych i naukowych, a także honorowym profesorem wielu prestiżowych uczelni artystycznych. Uhonorowany został wysokimi odznaczeniami państwowymi, m.in. Orderem Orła Białego, i zagranicznymi.

W latach 70. kompozytor stanął za pulpitem dyrygenckim. Prowadzi czołowe orkiestry symfoniczne w Stanach Zjednoczonych i Europie. Obok własnych utworów dyryguje dziełami symfonicznymi twórców z różnych epok.

Twórczość Pendereckiego to z pewnością jedno z najbardziej imponujących osiągnięć na gruncie kultury polskiej i ogólnoswiatowej. To także wielki miłośnik drzew, architekt założenia parkowego w Lusławicach, pedagog, inicjator powstania Europejskiego Centrum Muzyki – międzynarodowego kampusu dedykowanego młodym artystom.

Twórczość kompozytora na przestrzeni 60 lat przyniosła ponad 150 kompozycji, w tym ponad 20 utworów kameralnych, 18 kompozycji solowych, 25 utworów koncertujących, 27 kompozycji orkiestrowych, 7 symfonii, 21 pieśni i utworów chóralnych, 25 dzieł kantatowo-oratoryjnych i 4 opery. Ponadto Krzysztof Penderecki jest autorem ponad 120 kompozycji do filmów animowanych, teatrów lalkowych, teatru dramatycznego, teatru telewizji, a także filmów fabularnych i dokumentalnych.

krzysztofpenderecki.eu

Krzysztof Penderecki. Eminent Polish composer and conductor. Born on 23 November 1933 in Dębica, he has been connected to Kraków since 1951. Penderecki gained international fame as a composer thanks to the original sound of his works, which required unconventional techniques (*Threnody to the Victims of Hiroshima, Polymorphia, Fluorescences*). In 1966 he completed the *St Luke Passion*, which brought him world renown, and initiated a trail of success. His works from the 1970s and 1980s, notably *Te Deum* and *A Polish Requiem*, have become symbols of freedom in art.

Penderecki is one of the world's most highly esteemed artists. Recipient of numerous Polish and foreign awards, including the Grammy (1987, 1998, 1998, 2000, 2016), he holds honorary doctorates from several dozen universities, is an honorary member of major artistic and scientific academies, as well as being an honorary professor at many prestigious artistic universities. Recipient of the highest state decorations from Poland and other countries, including the Order of the White Eagle of Poland.

In the 1970s, the composer took the baton into his hand and began to conduct leading symphony orchestras in the United States and Europe. Apart from his own works, he conducts symphonic pieces by artists from different periods.

Penderecki's works are certainly among the most impressive achievements of Polish and global culture. The artist himself is a great aficionado of trees, the mind behind the park and arboretum in Lusławice, teacher, and initiator of the European Centre for Music: an international campus dedicated to young artists. During his 60 years of activity, Penderecki has composed over 150 pieces, including 20 chamber works, 18 solo compositions, 25 concerts, 27 works for orchestra, 7 symphonies, 21 songs and choral works, 25 cantatas and oratorios, and 4 operas. Besides these he has written over 120 pieces for animated films, puppet, stage and TV theatre, and for feature and documentary films.

krzysztofpenderecki.eu

Stowarzyszenie im. Ludwiga van Beethovena

Ludwig van Beethoven Association

ul. Sławkowska 14/7

31-014 Kraków – Poland

tel./fax: + 48 12 423 15 17

e-mail: biuro@beethoven.org.pl

www.beethoven.org.pl

Produkcja / Production:

Elżbieta Chojnowska, Iwona Dyrduł,
Marta Gołda-Zajac, Sylwia Idźkiewicz-Lichocka,
Małgorzata Jachym-Czyż, Filip Nazar,
Małgorzata Szyndel, Irena Tarkowska,
Joanna Tomaszewska, Mirosława Wachowska-Nowak.

Biuro prasowe / Press room: Jakub Lis, Michał Smolis.

Katalog jest wydawany przez Stowarzyszenie
im. Ludwiga van Beethovena

The Festival catalog is published by Ludwig
van Beethoven Association

Redakcja i koordynacja / Coordinating Editor:
Ewa Siemdaj

Opracowanie graficzne / Graphic layout by:
Witold Siemaszkiewicz

Tłumacze / Translators:

Piotr Krasnowolski, Xymena Pietraszek-Płatek,
Tomasz Tesznar

Noty biograficzne wykonawców na podstawie
dostarczonych materiałów / Performer's biographies
based on submitted material

Fotograficy / Photographs: Dominika Czyż,
Beata Frysztacka, Michał Heller, Nancy Horowitz,
Sakari Majantie, Mirosław Pietruszyński,
Ksenia Shaushyshvili, Iwona Sielczak,
Wiktor Zdrojewski, archiwum Stowarzyszenia
im. LvB / LvB Association archives.

Plakat Festiwalu / Poster design: Mariusz Tarkawian

© 2018, Stowarzyszenie im. Ludwiga van Beethovena
Ludwig van Beethoven Association

Obsługę prawną Stowarzyszenia im. Ludwiga
van Beethovena oraz Wielkanocnego Festiwalu
im. Ludwiga van Beethovena zapewnia kancelaria
Tomasik Pakosiewicz Groele Adwokaci i Radcowie
Prawni Sp.p. w Krakowie
(www.tpg.net.pl)

The Ludwig van Beethoven Association and the
Ludwig van Beethoven Easter Festival use legal
services kindly provided by the TPG Law Firm Kraków
(kancelaria Tomasik Pakosiewicz Groele Adwokaci
i Radcowie Prawni Sp.p. w Krakowie;
www.tpg.net.pl)

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Dofinansowano
ze środków Ministerstwa
Kultury i Dziedzictwa
Narodowego

MIASTO
STOŁECZNE
WARSZAWA

Festiwal zrealizowany
dzięki wsparciu
finansowemu Miasta
Stołecznego Warszawy

**FILHARMONIA
NARODOWA**
Dyrektor Artystyczny JACEK KASPSZYK

TEATR WIELKI
**OPERA
NARODOWA**

ZACHĘTA

**Sinfonia
Varsovia**

**INSTITUT
ADAMA
MICKIEWICZA**

CULTUREP ADAM
MICKIEWICZ
INSTITUTE

PARTNER GŁÓWNY

MECENAS

REGENT
WARSAW HOTEL

Bank Zachodni WBK
Grupa Santander

ALBERT RIELE
SWISS WATCHES 1881

UTAL LICENSE PLATE
SOLUTIONS

HEXELINE

VISTULA

Likus
HOTEL & RESTAURACJE

Perlage

Bazylierek
STARE MIASTO

eventim.pl
MAMY TWOJ BILET

TVP
KULTURA

pap
POLSKA AGENCJA PRASOWA

RZECZPOSPOLITA

VIVA!

URODA

MODA

LAVIE

THINKTANK

JCDecaux

WARSAW
CHOPIN
AIRPORT

LOTNISKO
CHOPINA
WARSZAWA

STRÖER

BEETHOVEN
MAGAZINE